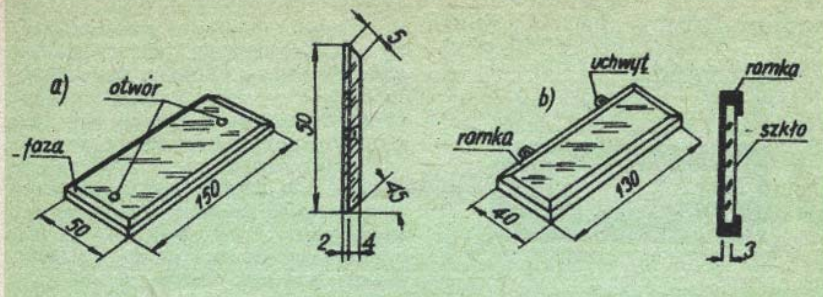

MALOWANIE SZYLDZIKÓW

Odrębną grupę szyldzików z napisami malowanymi stanowią szyldziki drzwiowe szklane z napisami umieszczonymi na odwrotnej stronie płytki szklanej. Gładka i przezroczysta powierzchnia szkła umożliwia wydobycie estetycznych efektów zarówno w kompozycji napisów, jak i w zestawieniach kolorystycznych. Prócz tego szkło doskonale zabezpiecza napisy malowane

na jego odwrotnej stronie przed zakurzeniem lub porysowaniem.

Do wykonania szyldzików używa się zazwyczaj szkła grubości od 3 do 5 mm, płaskiego, polerowanego (lustrzanego). Wyciętą z większego pasa szkła tabliczkę szyldzika o odpowiednim formacie należy na bokach starannie wyszlifować, a na krawędziach sfazować pod kątem 45° (rys. 1). Po nawierceniu dwóch otworów przeznaczonych na wkręty mocujące tabliczkę do drzwi, w zasadzie można już uważać ją za przygotowaną do wykonania napisu.

Rys. 1. Rodzaje płytek szklanych: a — płytkę z ukośnie ściętymi krawędziami (fazą) i otworami do umocowania; b — płytkę w ramce metalowej

Ze względu na trudności związane z obróbką tego rodzaju szkła w warunkach domowych, praktyczniej jest zaopatrzyć się w gotową już płytkę szklaną, którą można nabyć w rzemieślniczych punktach usług szklarskich.

Zwykle szkło okienne grubości ok. 2 mm nie jest odpowiednie na tabliczki drzwiowe, gdyż przy znacznych wstrząsach łatwo ulega uszkodzeniu, wobec czego ten rodzaj szkła może być stosowany tylko w odpowiedniej oprawie, np. w ramce drewnianej, metalowej itp. (rys. 1b).

Do malowania liter i tła szyldzika używa się farb olejnych i emalii lakierowych, które, nałożone na szkło, są bardzo trwałe.

Przed przystąpieniem do wykonania napisów na spodniej stronie płytki szkła konieczne jest sporządzenie dokładnego szkicu napisu na cienkim przezroczystym białym papierze lub na tzw. kalce technicznej (szkicowce) umożliwiającej odczytywanie napisów również z odwrotnej strony wykonanego szkicu (rys. 2b). Dzięki przezroczystości szkła można dokładnie wykonać litery według podłożonego pod szkło szkicu.

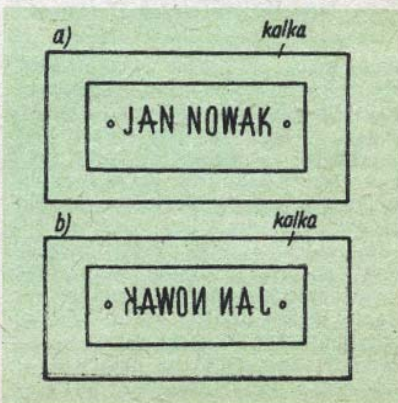
W zależności od formy liter, ich wielkości oraz kompozycji napisu można stosować dwa sposoby wykonywania liter: 1 — gdy najpierw maluje się litery, a dopiero po ich wyschnięciu nakłada się farbę olejną (w odpowiednim odcieniu) jako

tło, i 2 — gdy najpierw maluje się tło, w którym pozostawia się wolne miejsca ściśle odpowiadające formom liter napisu. Ten drugi sposób stosuje się w przypadku, gdy mamy do czynienia z grubymi literami i krótkim tekstem (rys. 3b).

Przy zastosowaniu pierwszego sposobu wykonania napisów używa się farby olejnej dobrze kryjącej. W czasie pisania liter pędzlem należy zwracać szczególną uwagę na to, aby farbę nakładać równomiernie cienką warstwą.

Po wyschnięciu napisów dokonuje się oczyszczenia płytki szklanej z plam, m. in. z powstałych zapla-

Rys. 2. Szkic przykładowych napisów: a — na wierzchniej; b — na odwrotnej stronie kalki

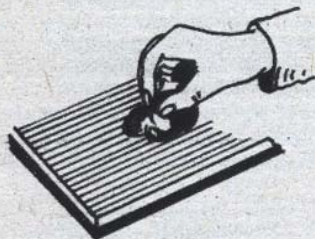

Rys. 3. Przykład doboru pisma do sposobu malowania szyldzików: a — pismo cienkie; b — pismo grube

Rys. 4. Skrobaczki do wyrównywania brzegów liter na szkle

Rys. 5. Rozprowadzenie farby tła na płytce szklanej za pomocą tamponu

mień farbą w czasie pisania liter itp. za pomocą specjalnej skrobaczki stalowej lub żyłki (rys. 4). Po zmyciu wodą, za pomocą gąbki, wszelkich zabrudzeń z całej powierzchni szkła oraz po osuszeniu jej można przystąpić do malowania tła.

Do malowania tła używa się niezbyt gęstej farby olejnej, którą rozprowadza się pędzlem płaskim na płaszczynie płytki szkła cienką warstwą. Dla uzyskania równomiernej warstwy farby należy użyć tamponu z waty zawiniętej w cien-

kie białe płótno, którym przez rytmiczne uderzanie powoduje się lekkie prześwit nalożonej warstwy farby tła zbliżony do faktury płótna (rys. 5). Po wyschnięciu farby maluje się ponownie tło farbą olejną w tym samym odcieniu, ale już bardziej gęstą i kryjącą.

Najodpowiedniejsze zestawienia barwne dla liter tła wg pierwszego sposobu malowania na szkle są następujące:

- a) litery czarne na tle: białym, kremowym lub błękitnym,
- b) litery granatowe na tle: białym, kremowym, błękitnym lub popielatym,
- c) litery wiśniowe na tle: kremowym, błękitnym lub popielatym.

Drugi sposób malowania liter polegający na odmiennie kolejności malowania liter i tła, tj. na malowaniu najpierw tła, w którym pozostawia się nie pokryte farbą miejsca odpowiadające kształtom liter, jest znacznie trudniejszy od poprzednio omówionego. Wymaga staranniejszego wykonturowania poszczególnych liter, jak i równomiernego pokrycia całego tła za pomocą pędzla.

Po wyschnięciu tła oczyszcza się zarysy brzegów liter skrobaczką z wszelkich nierówności i następnie wypełnia się pędzlem płaszczyzny liter farbą, w odpowiednim odcieniu. Ta metoda malowania tła (z nie zamalowanymi miejscami odpowiadającymi kształtom liter) jest stosowana także przy wykonywaniu liter złożonych. Aby otrzymać litery złożone, należy zmieszać brąz miedziowy w postaci pyłu (który można nabyć w sklepach z artykułami mydlarskimi i malarskimi) z sykatywą lub tykturą do konsystencji gęstej farby, a następnie za pomocą płaskiego pędzelka pokryć płaszczyny liter. Po wyschnięciu należy całą płaszczynę tła wraz z literami zamalować farbą olejną, w wybranym kolorze w celu zabezpieczenia liter złożonych przed szczerzeniem.

Największy jednak efekt dają napisy złożone, jeśli do zamalowania tła użyje się farby czarnej, natomiast

nie malowane miejsca odpowiadające kształtom liter — po wyschnięciu tła i oczyszczeniu szkła — pokryje się olejem złotniczym, tzw. miksjonem, za pomocą tamponu z płótna i waty. Gdy miksjon podeschnie (po kilku godzinach), posypuje się dość grubą warstwą proszkiem (brązu miedziowego) całą płaszczyzną napisu i pozostawia do wyschnięcia na przeciąg kilku godzin. Następnie usuwa się miękkim pędzlem nadmiar brązu, a litery, na których utrwaliła się warstwa brązu, maluje się farbą olejną w odcieniu kremowym.

Oprócz szyldzików drzwiowych szklanych wykonywanych techniką malarską mają również zastosowanie szyldziki szklane z napisami trawionymi kwasem fluorowodorowym zmieszany z fluorkiem amonu.

Aby wykonać taki napis na płycie szklanej, należy całą powierzchnię tła pokryć cienką warstwą roztopionego wosku. Praktyczniej jest całą płytkę szklaną podgrzać nad płomieniem palnika — lub płytką kuchenną, tak, aby wosk rozplynał się na jej powierzchni równomiernie i dokładnie przylgnął do szkła. Odpowiedni napis ryje się w zastygniętym wosku rylcem metalowym lub dobrze zaostrzonym drewnikiem w ten sposób, aby płaszczyzny liter były wolne od wosku. Następnie za pomocą gęsiego pióra lub pacyka owiniętego na końcu szmatą rozprowadza się mieszaninę kwasu fluorowodorowego z fluorkiem amonu na miejsca przeznaczone do wytrawienia. Działanie kwasu powinno trwać ok. 2 min., po czym powierzchnię szkła splukuje się obficie wodą i usuwa pozostałą warstwę wosku. Po dokładnym oczyszczeniu płytki szkła otrzymuje się na niej gotowy napis trawiony. Ze względu na intensywne działanie mieszaniny trawiącej — należy przy nakładaniu jej na powierzchnię płytki zachować dużą ostrożność i unikać posmarowania nią palców lub poplamienia płytki w miejscach nie zabezpieczonych woskiem.

Jan Wejeński